

۲۰۱۶/۱۲/۱۹

غ. حضرت

د بناغلی داکتر لطیف یاد سره گډه اوبنکه تویونه

تېره ورځ په همدې ښکلی سایت کې د بناغلی داکتر صاحب لطیف یاد په غښتلو گوتو یوه ښکلې او په عین وخت کې زیره او غلې کوونکې لیکنه چې د بناغلی صبور سیاه سنگ د پاروونکې لیکنې په وړاندې لیکلې شوی وه، زما او ما غوندې کنجکاؤ لوستونکو پاملرنه ځانته واړوله. په داسې حال کې چې د لطیف خان یاد صاحب په زړه پورې او علمی لیکنه ستایم، غواړم څو وړوکې ټکي د همدې بناغلی پر لیکنې ور زیات کړم:

لومړۍ ټکي:

زما په گمان، بناغلی صبور سیاه سنگ د فیس بوک په نوم په یوه وړوکې کوټه کې دا وړوکې باد پریگنه تر سره کړې ده چې شاید د گوتو په شمېر لیدونکو او اورېدونکو پزه ئې د سرگردانې او عذاب سره مخامخ کړې وي، خو بناغلی یاد صاحب دا وړوکې کرکې خلاصه او د صبور خان لخوا شیندل شوی آزاروونکې بوی ئې د سایت او سایټونو لویو او عمومي کوټو ته د افشاء او رسوائی بخاطر ور هدایت کړ. که څه هم ددې کار مثبت اړخ دا کېدای شي چې د صبور غوندې څېرو پټ او ناولی نیتونه ئې په ډاگه کړه خو منفي اړخ ئې دادی چې صبور خان د وېرې او ډار څخه د فیس بوک د تنگې کوڅې نه بهر خپل دا شوم نیت نشوای بیانولای خو اوس ورسره مرسته! وشوه او دا نیت ئې بیان شو چې البته دا به ددې معنی ونلری چې د داکتر صاحب لطیف خان د پاکو احساساتو د څرگندونې ستاینه ونشي.

دوهم ټکي :

د صبور خان په خام گمان، رحمن بابا د حافظ شیرازی د شعرونو په غلا متهم! شویدی چې په ځواب کې ېې لطیف خان یاد قناعت بخښونکې لیکنه تر سره کړېده.

درېم ټکي:

ستر ستر شاعران د انسانیت د کتاب رښتني مفسرين دي، په ځانگړی توگه زموږ د سیمې (پښتو او فارسي) ستر شاعران حتی د قرآن منظوم مفسرين دی چې کولای شو په ډېر جرئت ووايو چې سعدی او رحمن بابا اصلاً آسمانی شاعران دی چې انسان ته د انسان په ژبه ږغېدلې دی.

لکه څنگه چې د یو مفسر تفسیر د بل مفسر سره په کمی او ظاهري او حتی کیفی توگه توپیر لری همدارنگه د شاعرانو تفسیر او ترسیم او تنظیم هم فرق سره لری. که څه هم د ستر شاعر پلاس کی چلم او صنم او شبنم او زیر و بم لیدلی کیږی خو هر یو ځانته جلا الفاظ کارولی دی چې البته په معنای او معنوی تگلپاره کې ئې کوم بنسټیز توپیر نه تر سترگو کیږی

درېم ټکي:

د بناغلی صبور له وینا داسې ښکاري چې نوموړی نه حافظ شیرازی په ژوره توگه پېژنی او نه رحمن بابا. که ئې پېژندلای نو دا ېې بنسټه لیکنه به ئې وای وړاندې کړی. د رحمن بابا د افکارو هندسه د حافظ صاحب د افکارو او بیان د هندسې سره ډېر توپیر لری. د رحمن بابا عقاید او افکار په فارسي ژبو تکرره شاعرانو کې د سعدی صاحب فضاء ته ډېر ور نژدې او حتی ورته او شبیه دی تر حافظ صاحب.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

بله داچه د رحمن بابا شخصیت په مستقیمه توګه د هغه د شعر او افکارو ترجمان او ممثل دی. هر هغه څه چې ئې تر مبارکې خولې را ایستلی دی هغه ټول ئې په خپل ځان کې روزلی او عملی کړیدې او یوازنی او لومړنی او وروستی شاعر دی چې ددې لوړې ځانګړتیا درلودونکې دی بڼا داسې ښکاري چې د صبور خان درد او فریاد د کوم بل نفسانی او غیر طبیعي زخم او ټپ زېږنده ده که نه ځنګه ځان ته ددې ګوستاخی او جسارت اجازه ورکوی چې یو ملنګ او فقیر او په واقعیت کې غنی ترین انسان ته د فرهنګي غله خطاب کوی.

مور ته ټول ستر ستر شاعران حتی د مغرب زمین ستر شاعران د قدر وړ دی او حتی دا اجازه ځان ته نه ورکوي چې د هغوی د اشعارو د حقانیت په هکله شک او تردید او دښمنانه تبصرې وکړي او ښاغلی صبور دا ټکی له پامه غورځولی دی چې یو غل زرګر کولای شی د طلا امیل یا وښی یا ګوتی ته د خپل هنر په مرسته د شکل بدلون ور وېځي خو یو غل که هر څومره ماهر هم وی وپه نشی کولای چې د یوې ښکلې هوسې پوست د یو ښکلې طاؤس په بدن ور واغندی یا وګندی او که دا کار هم تر سره کي د ټول عمر د غلا بد صفت ئې په همدې یوه ښکلې هنر مندانه صفت محو کېدای شی.

داچه یو پښتون ژبی ستر شاعر د یو فارسی ژبی ستر شاعر څخه ځنګه غلا تر سره کوي، یوازې او یوازې د صبور خان د وجدان او عقل څارنوالی ددې تورو نو د لګیدو جرئت او قدرت درلودای شی او بس.

نن ورځ زموږ ټولنه په هر ډګر کې څه ټولنیز څه اقتصادي څه فرهنګي څه فکري څه روحی څه قومی او سمنی، خلاصه هر ډګر کې د ډېرو پټو او ښکاره، خودخواسته او نا خواسته درنو او ویجاړوونکو توطنو سره لاس او ګرېوان ده. څوک نه پوهېږي او په رشتیا هم ددې تریخ واقعیت درک ډېر سخت کار دی چې پوه شی چې ددې پټو توطنو د اجراء په ګنج او بازار کې زموږ د هر یوه ونډه څومره ده او همدارنګه پر دې مسئله هم یوه ملی اجماع او وحدت نلرو چې ومانو چې پدې سپک بازار کې زموږ د رغونې او ملي حوصلې او تعامل او تحمل ونډه څومره ده، خو پدې ټکي مور هر یو پوهېږو چې دا مختلفو فرهنگونو او سیمو او قومونو ډېری معدودی او کمی کړی دی چې نن سبا ئې د ملی اتن خلاف د نغمې شپیلې په شونډانو کې نیولې او دداسې ساز ږغولو ته ئې نفس را نغښتی دی چې د اکثریت شریف ولس د خواشینې او پاکو هیلو د زخمی کېدو سبب شویږي.

د رحمن بابا او سعدی صاحب او حافظ او مولانا رښتیني لارویان به هیڅکله ددې معدودو او معلومو او احتمالاً مزدورو څېرو خیرنو کړنو ته تسلیم نه شی.

هغه څوک چې په کومه منفی او تلبیسی انګېزه د حافظ یا مولانا یا سعدی د دفاع پڼوم د رحمن بابا په غندلو د خپل هیوادوال او وطندار زړه ځوروی باید پدې پوه شی چې مخکې لدې چې د رحمن بابا دښمن وی د حافظ او سعدی دښمن دی او همدارنګه هر هغه څوک چې د رحمن بابا او یا خوشال خان بابا (چې البته زما په نظر د ټرو او ځرو سمبول فقط همدا دوه دی البته زموږ په فرهنګي جغرافیه کې) د دفاع پڼوم په ادبی او فرهنګي او حتی قومی ډګر کې تر خولې چلې او تقلبي ملغری را باسی، مخکې لدې چې د حریف حریف وی د رحمن بابا او خوشحال خان حریف ګڼل کېدای شی.

په آخر کې غواړم پر یوې بلې موضوع هم لږ غوندې رڼا واچوم چې البته د پورتنی موضوع سره تړاو نلری. څو ورځې مخکې زموږ دروند او ګران وطندار ښاغلی م. د. مومند صاحب د خپلې خورې لیکنې په ترڅ کې یوه خوره ګیله کړې وه چې خوشحال خان خټک هم باید رحمن بابا غوندې "بابا" وبلل شی. د نوموړی دا ګیله او غوښتنه شاید ډېره پر ځای وی او د قلم او فرهنګ د ډګر صلاحیت لرونکی اشخاص باید دا مسئله په غور وڅیړي خو زه دومره وایم چې زما غوندې ماشومانو ته شاید هر بڼا او دروند مشر د بابا حیثیت ولری خو د ماشومتوب له امله می یو ماشوم غوندې د توکرانو ګیند او توکرانو ناوکي او د خټو موټر ډېر خوښیږي تر یو توری او توپک.

خوشحال خان خټک د توری او قلم څښتن ؤ، شاید په مستقله توګه یو دروند انسان ؤ خو په مقایسوي توګه د رحمن بابا په پرتله دروند انسان نه ؤ.

خوشحال خان خټک یو سکندر ؤ او رحمن بابا یو قلندر.

د سکندر تر قلزی جامو لاندې دیارلس زره پټ اسرار او رمزونه نغښتی دی خو د قلندر تر نازکو او ساده جامو لاندې فقط د قلندري یو ساده فورمول نغښتی دی.

په ادبی او شخصیتي لحاظ، خوشحال خان یو ستر هنرمند ؤ او رحمن بابا یو ساده او مخلص خو ستر روحانی. د یو روحانی فضیلت د هنرمند په پرتله دادی چې یو روحانی کولای شی (البته زموږ د فرهنګ او کلتور د ونې په سیوری کې) چې هم د خوښی په مراسمو (مثلاً کوزده او نکاح) کې فعاله او مهمه ونډه ولری او هم د غم او خفگان

په مراسمو کې، خو يو هنر مند نشی کولای او اجازه نلری چه د غم او خفگان په مراسمو کې د گډون په ترڅ کې د ځان سره خپله طلائی حنجره او نقره ای طبله او ژرین رباب ملگری کړی.

لنډه دا چې که مور د خوشحالخانې - سکندری برم او ددبې او روحني له برکته د انگریز او روس او نورو استعمارگرانو په وړاندې د وطنی سپیڅلی بریالی جگری د ویارونو د تشخیص او تملک تر څنگ د رحمن بابا قلندری ظاهری او باطنی جامی اغوستی وای او یوازی مو په سکندری او توپکی او شمشیری غرور او تکبر ځانونه نه وای غولولی او قلندری ولولې ته مو شا نه وای ورگرځولی شاید نن ورځ مو د توری شرنګ د قلندری ترنګ سره عجین او دومره نه وای ډیوالی شوی.

همدومره. په ډېره مینه

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په ځیر و لولئ